

МВС України
Харківський національний університет внутрішніх справ

**Психологічні та педагогічні
проблеми професійної освіти
та патріотичного виховання
персоналу системи МВС України**

Тези доповідей
науково-практичної конференції
(Харків, 7 квітня 2017 р.)

Харків 2017

формується мотиваційна основа вирішення завдань оперативної службової діяльності у подальшому, почуття відповідальності за долю країни і готовності служити її інтересам, утверджувати державність, примножувати славу і гідність свого народу, і мають стати основним засобом патріотичного виховання курсантів. З метою патріотичного виховання майбутніх офіцерів-прикордонників важливо під час заходів патріотичної спрямованості, що проводяться в Національній академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, показати конкретні образи сучасних героїв українського народу, розкрити моральні мотиви їхнього героїзму. Важливо, щоб курсанти як під час проведення цих заходів, так і під час зустрічей з учасниками бойових дій, надання їм допомоги дізналися якомога більше про ті випробування, які випали на долю сучасників, та визначили для себе мотиви і потребу найсумліннішого виконання службових обов'язків.

Отримано 28.02.2017

УДК 371.132:371.125

Олена Іванівна ФЕДОРЕНКО,

завідувач кафедри педагогіки та психології

факультету № 3 (підрозділів поліції превентивної діяльності)

Харківського національного університету внутрішніх справ,

доктор педагогічних наук, професор;

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-4948-9524>

ОСОБЛИВОСТІ ЗМІСТУ НАЦІОНАЛЬНО- ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ КУРСАНТІВ І СТУДЕНТІВ У ВНЗ МВС УКРАЇНИ

Розглянуто питання національно-патріотичного виховання курсантів і студентів ВНЗ МВС України. Охарактеризовано можливості індивідуальної виховної роботи під час здійснення патріотичного виховання майбутніх офіцерів поліції. Розкрито мету, зміст, основні завдання та напрями національно-патріотичного виховання у ВНЗ МВС України.

Виховання як важливе явище суспільного життя здавна стало провідною функцією людського суспільства. У процесі відродження національної системи виховання його головною метою є передача молодому поколінню соціального досвіду, багатства духовної культури народу, його соціального досвіду, його національної ментальності, своєрідності, світобачення, а також формування особистих рис громадянина України – духовності, моральної, правової, трудової, екологічної, художньо-естетичної та релігійної культури, розвиток індивідуальних здібностей і талантів курсанта. Сьогодні виховання

громадянина-патріота – цілеспрямований, систематичний, регульований процес, метою якого є утвердження свідомості нації, народу, етнічної культури, мовної єдності, кращих рис характеру громадянина України.

В основі виховного процесу у вищому навчальному закладі лежить система виховних відносин, що забезпечує взаємодію науково-педагогічного й офіцерського складу з курсантами та студентами згідно із суспільно заданою метою виховання – розквітом духовної сутності людини, яка має стати висококваліфікованим фахівцем, мати чіткі національні та загальногосподарські позиції, бути активною у громадському житті, відповідальною за моральне становлення себе як особистості.

Пріоритетним напрямком організаційно-педагогічної діяльності є індивідуальний підхід до виховання особистості курсантів і студентів, стимулювання їхніх внутрішніх сил до саморозвитку та самовиховання, що відображається в планах організаційно-виховної роботи курсових офіцерів, кураторів груп, відділу організації виховної роботи. Головне завдання виховної діяльності – створення умов для формування активної життєвої позиції курсантів, студентів і слухачів, громадянського самовираження та самореалізації, максимального задоволення їхніх потреб в інтелектуальному, культурному і моральному розвитку.

Метою національно-патріотичного виховання курсантів і студентів є формування свідомого громадянина – патріота України, активного провідника української національної ідеї, справжнього представника української еліти через набуття молодим поколінням соціального досвіду, національної свідомості, активної громадянської позиції, високих моральних якостей та духовних запитів.

До змісту національно-патріотичного виховання входить:

- забезпечення курсантів, студентів і слухачів національно-зорієнтованими інформаційними джерелами (пресою, агітматеріалами, літературою, фільмами, лекціями тощо);
- організація та проведення національних календарно-гемагічних, релігійних і державних свят;
- проведення зустрічей із видатними діячами українського державотворення;
- виховання любові до Батьківщини та рідного краю;
- формування мовної культури, поваги до Конституції та законів України;
- ознайомлення з героїчними сторінками історії українського народу, його бойовими традиціями;
- виховання розуміння громадянського обов'язку;
- вивчення історичного, культурного, політичного, соціального та патріотичного досвіду наших предків.

Основними завданнями національно-патріотичного виховання у ВНЗ МВС України є:

- виховання почуття патріотизму та вірності традиціям українського народу;
- виховання високих моральних якостей та духовної культури на основі національних і християнських цінностей;
- створення умов для виховання офіцера поліції нової генерації;
- формування національної свідомості та відповідальності;
- виховання політичної, економічної та правової культури, поваги до Основного Закону держави, законів України, державної символіки, української мови;
- культивування кращих рис української ментальності, господарської відповідальності, підприємливості та ініціативи;
- формування культури міжнаціональних відносин і поваги до українського народу та держави (незалежно від національної приналежності);
- створення умов для розвитку індивідуальних здібностей, талантів студентської молоді, для самореалізації її у сфері наукової, професійної, художньо-естетичної та спортивно-оздоровчої діяльності;
- упровадження сучасних демократичних взаємовідносин між педагогом і курсантом (студентом) як одного із засобів формування вільної людини.

Напрями роботи вищого навчального закладу з патріотичного виховання:

- формування патріотизму, відповідальності за долю нації, держави;
- виховання розуміння високої цінності українського громадянства, внутрішньої потреби бути громадянином України;
- формування поваги до Конституції України, державної символіки (Герба, прапора, Гімну України);
- збереження та продовження українських культурно-історичних традицій;
- виховання шанобливого ставлення до рідних святинь, української мови й історії;
- формування національної свідомості, людської гідності, любові до рідної землі, родини, народу;
- формування соціальної активності;
- виховання правової культури особистості;
- формування та розвиток духовно-моральних і загальнолюдських цінностей;
- формування потреби до праці як першої життєвої необхідності, високої цінності й головного способу досягнення життєвого успіху;

- сприяння розвитку фізичного, психічного та духовного здоров'я, задоволення естетичних і культурних потреб особистості;
- виховання здатності протидіяти проявам аморальності та бездуховності правопорушенням, антигромадській діяльності.

Отримано 27.02.2017

УДК 316.627

Лариса Петрівна ВОЛЧЕНКО,

*директор середньої загальноосвітньої школи I–III ступенів № 6
м. Северодонецька Луганської області,
кандидат психологічних наук*

ДО ПИТАННЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ВПЛИВІВ І ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ

Розглядається система соціально-психологічних впливів, за допомогою якої здійснюється формування патріотичних установок у юнаків і дівчат. Зазначається, що за допомогою інформаційних соціально-психологічних впливів можна забезпечити ефективність процесу патріотичного виховання молоді в сучасних умовах розвитку українського суспільства.

У сучасному розумінні «патріот» і «патріотичне» слід урахувувати не тільки соціально-історичний контекст, а й витоки психологічного та соціально-психологічного вимірів.

Патріотизм як одна з соціальних установок особистості формується під дією системи соціально-психологічних впливів. Результатом таких впливів є патріотична активність особистості, або виникнення у неї стійкої, релевантної установки стосовно: розуміння та поділяння сутності національної ідеї; сприяння економічному, науковому та культурному зростанню Батьківщини; глибокої пошани до державної мови та її використання в офіційному та повсякденному житті; любові, захисті, відстоювання традицій та звичаїв при безумовній повазі до традицій та звичаїв інших націй та народностей, які проживають у державі; громадянська активність, що проявляється в нетерпимому ставленні до випадків порушень чинного законодавства та моральних правил людського співжиття; любов до рідної країни і готовність до її захисту тощо.

Проте, виникає питання, а як же правильно формувати патріотичні почуття молоді, виховувати патріотів, щоб уникнути ксенофобських інсталяцій. Як слушно зазначає С. О. Гарькавець, всякий вимір має певні межі, за якими існує інший вимір, що відтворює реверсні екстраполяції [1]. Тобто, система формувальних впливів повинна бути побудована таким чином, щоб у індивідів не виникало уявлень про виключність національної приналежності, обмеження власного існування границями